

Skola för hållbar utveckling

Utmärkelsen

Delta i Skola för hållbar utveckling

En Skola för hållbar utveckling jobbar med ett helhetsgrepp runt frågor som rör hållbar utveckling. Det handlar om att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor i undervisningen, att göra barn och ungdomar delaktiga i lärprocessen och att rusta dem för framtiden. De verksamheter som uppvisar kontinuitet i detta arbete med tydlig koppling till styrdokumentet uppfyller också kraven för att få utmärkelsen Skola för hållbar utveckling.

I detta faktablad kan du läsa mer om lärande för hållbar utveckling och hur ni ansöker om utmärkelsen.

Välkommen att delta i ett angeläget och lustfyllt arbete med Skola för hållbar utveckling!

Vad är hållbar utveckling?

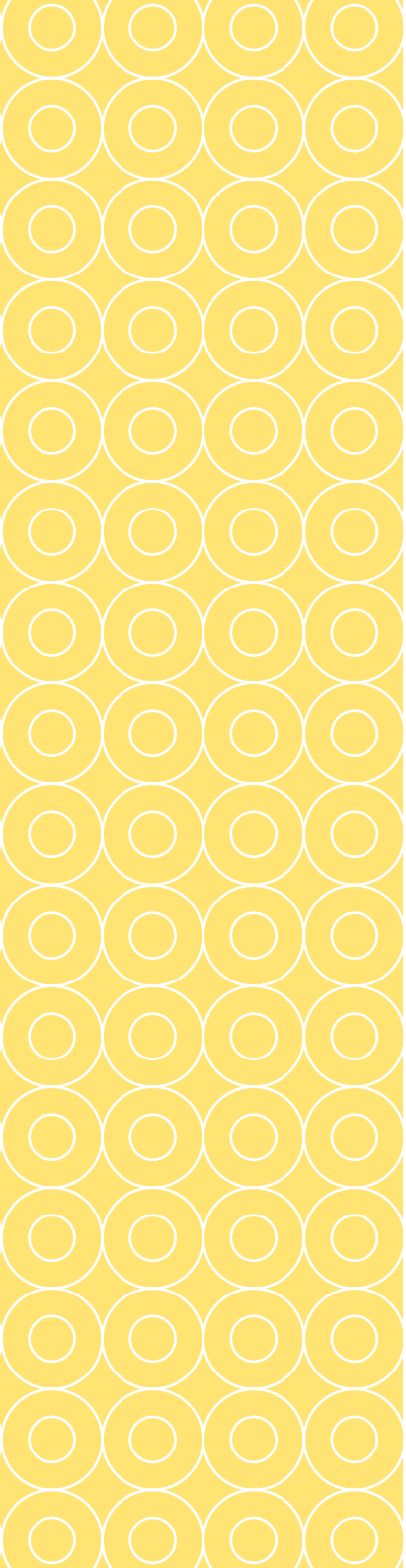
Begreppet hållbar utveckling definierades redan 1989 av Bruntlandskommissionen:

”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra förutsättningarna för kommande generationer att tillfredsställa sina behov.”

Innebörden i begreppet är föremål för ständig diskussion och kommer förmodligen aldrig att få en slutgiltig definition. Detta är heller inte önskvärt. Vi lever i en föränderlig värld där nya upptäckter och insikter ständigt uppkommer. Den politiska kartan ändras och ekonomiska förutsättningar skiftar vilket ställer krav på nya synsätt och lösningar.

Demokrati är inget som kan övertas från en generation till nästa, **demokrati måste återerövas av varje ny generation.**

I Agenda 2030 ges målen för utbildning inom hållbar utveckling, att...

”Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.”

[Besök regeringen.se för mer inspiration](https://www.regeringen.se)

Att lära för hållbar utveckling

Ett övergripande förhållningssätt är att titta bakåt historiskt, att reflektera över nuet och att visionera om framtiden. Målsättningen kan aldrig vara att leverera färdiga svar utan att ge barnen och ungdomarna förmågan att fatta egna, väl övervägda beslut i en alltmer komplex vardag – handlingskompetens.

Lärande för hållbar utveckling

Att arbeta med lärande för hållbar utveckling innebär att ta utgångspunkt i ett helhetsperspektiv. I undervisningen belyser olika ämnesperspektiv de komplexa frågor som förknippas med området. Att lägga miljömässiga, internationella, historiska och etiska perspektiv på en fråga kan också innebära att intressekonflikter möts i undervisningen.

Att ta sig an detta med en mångfald av pedagogiska metoder är angeläget liksom att det kritiska perspektivet är ständigt närvarande i undervisningen. Kreativa arbetssätt och möjligheter att i undervisningen utveckla förmågan att fatta egna, väl övervägda beslut i en alltmer komplex vardag bidrar till att utveckla handlingskompetens.

I ansökan om utmärkelsen Skola för hållbar utveckling formuleras mål för verksamheten som visar på hur ni, utifrån er verksamhets behov och möjligheter, tar er an att utveckla arbetet inom lärande för hållbar utveckling.

Vi måste **släppa
diskussionen
fri** i klassrummen.

Vi utgår från **elevernas
frågor, vilket betyder
att eleverna kan påverka**
innehållet även om de
vuxna redan planerat
de yttre ramarna för
verksamheten.

Alla är på väg!

Säg den skola eller förskola vars dagliga verksamhet inte på något sätt har en koppling till lärande för hållbar utveckling.

Skolans och förskolans läroplaner och kursplaner styr innehållet och anger hur lärandet för hållbar utveckling kan gestalta sig i olika teman och ämnesområden. Det viktiga är att skapa en medveten struktur i verksamhetens vardag. Utmärkelsen Skola för hållbar utveckling är ett verktyg för att underlätta i denna process.

På det här sättet
**kan eleverna
äntligen få känna
en röd tråd** mellan
de olika ämnen
de möter.

Vår **grundsyn** har
alltid varit att vi inte
vill presentera
några färdiga
sanningar.

Hur går det till?

I arbetet med utmärkelsen finns kriterier som ledning och personal ska arbeta mot och redovisa, för att verksamheten ska få utmärkelsen. När kriterierna är uppfyllda kan skolan när som helst under året ansöka om att erhålla utmärkelsen. Detta sker genom att redovisningen av arbetet skickas in till Skolverket.

Föreskrifterna finns på skolverket.se/hallbarutveckling.

Barnen och eleverna får tidigt vara med och bestämma i det lilla så att de märker att de kan påverka sin omgivning. Det är viktigt att de får känna att det betyder något vad de säger och gör.

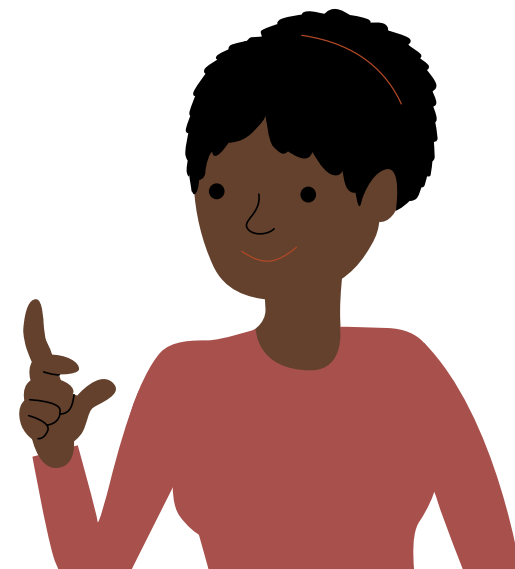
En röd tråd i undervisningen har varit att **eleverna känt sig delaktiga och fått diskutera frågor** som känts angelägna.

Demokrati-processen har stått i centrum.

Ledningens ansvar

Ledningen har en viktig roll i utmärkelsearbetet och egna kriterier att uppfylla. Här följer de kriterier som ledningen ska besvara och redovisa.

Ledningens kriterier omformulerade till frågor

- Hur ska vi organisera arbetet för att involvera alla elever, lärare och övrig personal i arbetet för en hållbar utveckling?
- Hur ska vi arbeta för att informera och involvera nyanställda i arbetet?
- Hur ska vi organisera det så att personalen får kompetensutveckling inom området hållbar utveckling?
- Hur ska vi samarbeta med andra aktörer utanför skolan?
- Hur ska vi utvärdera måluppfyllelsen och formulera utvecklingsinsatser?

Utvecklingsarbete och ansökan

- Ledningen ansvarar för att kriterierna för den pedagogiska verksamheten utvärderas årligen och att man dessutom formulerar åtgärder för utveckling.
- I ansökan om utmärkelsen rapporterar ledningen ovanstående kriterier till Skolverket. Den pedagogiska dokumentation och de aktiviteter som speglar elevernas delaktighet i processen beskrivs i ansökan. Vid godkännande erhåller skolan sin första utmärkelse.
- För att behålla utmärkelsen ska skolan varje år utveckla sitt arbete genom breddning och fördjupning. Innan treårsperioden är slut görs en samlad utvärdering av utvecklingsarbetet. Utvärderingen och uppföljningen av utvecklingsarbetet beskrivs i ansökan om förnyelse av utmärkelsen skola för hållbar utveckling. Då den pedagogiska dokumentation och de aktiviteter som speglar elevernas delaktighet beskrivs i ansökan om förnyelse av utmärkelse bör också uppföljningen av arbetet med elevernas delaktighet och inflytande beskrivas. Vid godkännande erhåller skolan sin andra utmärkelse. Processen upprepas sedan i treårsintervaller.

Pedagogernas ansvar

På samma sätt som ledningen, har pedagogerna egna kriterier att uppfylla.

Pedagogernas kriterier omformulerade till frågor

- Hur ska vi arbeta så att hållbar utveckling kopplas till målen i läroplanen och kursplanerna?
- Hur ska vi planera arbetet så att eleverna får ett reellt inflytande över innehållet i verksamheten för hållbar utveckling?
- Hur ska övrig personal få en tydlig roll i arbetet med hållbar utveckling på skolan?
- Hur ska vi planera verksamheten så att vi uppnår en kontinuerlig samverkan med det omgivande samhället?
- Hur ska vi dokumentera och utvärdera arbetet samt föreslå utvecklingsinsatser?

Utvärdering och rapportering

- Varje år formulerar pedagogerna tillsammans med övrig personal och elever sina mål för verksamheten. I den årliga utvärderingen ska framgå hur målen uppfyllts och vilka åtgärder man tagit för att utveckla det pedagogiska arbetet. Denna utvärdering rapporteras till skolans ledning.

Ansök om utmärkelsen Skola för hållbar utveckling

Utmärkelsens huvudsakliga syfte är att ge stöd och vägledning till förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildning. Denna folder vill inspirera er att utveckla det goda arbete ni redan genomför. Vår förhoppning är att ert deltagande ska ge mer struktur i er verksamhet och underlätta i det dagliga arbetet. Hjulet behöver inte uppfinnas flera gånger! Bygg på det arbete ni redan har inom kommunen eller med andra aktörer och som kan kopplas till det omfattande begreppet lärande för hållbar utveckling.

Besök skolverket.se

Här finner du förslag på olika idéer och metoder som ni kan använda i arbetet med utmärkelsen. Du finner också exempel på hur andra skolor arbetar. I och med att skolor skickar in sin dokumentation av arbetet med Skola för hållbar utveckling kommer ett ständigt utökat och föränderligt material att finnas till hands.

Föreskrifterna till utmärkelsen och en hel del annan information återfinns på webbsidan skolverket.se/hallbarutveckling.